

6.6.2021

Katoavat ja katoamattomat aarteet

2. sunnuntai helluntaista

Liturginen väri: vihreä

Mt. 16:24–27

Rikkaudesta puhumisen vaikea laji

Elina Hellqvist

Rahasta ja maallisen rikkauden jakautumisesta puhuminen on ollut aina meidän kirkossamme vaikea laji. Erityisen vaikeaksi se menee, kun tarkastelukulma ulotetaan yksilötasolta yhteisötasolle ja yhteiskunnallisiin rakenteisiin. Kunnia-asiana on pidetty sitä, että uskontoa ja politiikkaa ei pidä sekoittaa toisiinsa. Näin reilu viikko ennen kuntavaaleja saarnaajan onkin oltava erityisen tarkkana siinä, mitä puoluepoliittiseksi mahdollisesti katsottavaa saarnaansa sisällyttää.

Mutta siitä ei pääse mihinkään, että päivän raamatuntekstit haastavat tarkastelemaan rikkauden – ja köyhyyden – teemaa sekä tämänpuoleisen elämän että iankaikkisen elämän näkökulmasta. Vaikka on aivan selvää, että luterilaisen käsityksen mukaan pelastuminen perustuu vain ja ainoastaan Kristuksen työhön, ei ole samantekevää, miten tämänpuoleista elämää elämme ja millaisia rahaan ja omaisuuteen liittyviä ratkaisuja omassa elämässämme teemme. Tässä kohtaa meidän saarnavirkkaa kantavien ajattelussa alkaa varmastikin näkyä se, että edustamme laajaa kirjoa (talous)poliittista ajattelua. Sen keskustelun paikka ei ehkä ole saarnastuolissa, mutta jossakin soisi sitä myös kirkon piirissä käytävän. Siihen tämän pyhän tekstit meitä ohjaavat.

Vanhan ja Uuden testamentin lukukappaleiden kantava ajatus on kohtuullisuus. Niin köyhyys kuin rikkauskin saattavat ajaa ihmisen rikkomaan Jumalan tahtoa vastaan. Hyvä on, kun ihmisellä on kyllikseen ruokaa ja vaatteita. Lähtökohta tuntuu järkevältä. Haastavammaksi tilanne muuttuu silloin, kun katse kääntyy omaa, välitöntä elinpiiriä laajemmaksi. Lutherin Vähän katekismuksen selitys Isä meidän -rukouksen neljänteen pyyntöön (anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme) listaa kohtuulliseen elämään kuuluvia asioita. Lista on havainnollinen esimerkki siitä, että kohtuullinen elämäkin on hyvin kontekstisidonnaista. Kohtuullisen elämän edellytykset vaihtelevat ajassa ja paikassa. Lutherin mainitsemaa kunnollista palvelusväkeä ei meillä kotona ole vielä näkynyt, mutta sen sijaan Takuusäätiön kohtuullisen elämän minimibudjettiin sisältyvä henkilökohtainen matkapuhelin kaikille kouluikäistä vanhemmille kyllä löytyy. Kun kohtuullisuuden raamien täyttymistä tarkastellaan laajemmassa, globaalissa viitekehyksessä, lienee selvää, että suurin osa suomalaisista on rikkaita.

Päivän evankeliumi nostaa kohtuullisen elämän rinnalle toisen tarkastelukulman, iankaikkisen elämän ja Jeesuksen seuraamisen näkökulman. Jeesuksen seuraajan osa on ristinkantamisen ja itsensä kieltämisen osa. Mutta tarkoittaako tämä sitä, että maallisen elämän kysymysten pohdinta väistämättä ohjaisi sielun kieltämiseen ja iankaikkisen elämän näkökulman jäämiseen sivuun? Näinkin evankeliumia joskus luetaan.

Luterilaista lukijaa evankeliumi haastaa myös aivan viimeisessä jakeessa. Mitä tarkoittaa se, että Ihmisen Poika takaisin tullessaan maksaa jokaiselle hänen tekojensa mukaan? Mihun unohtui armo? Psalmitekstissä molemmat ääripäät, köyhyys ja rikkaus, ovat vaarassa ajaa ihmisen eroon Jumalasta. Ehkä on myös niin, että molemmat ääripäät – vain maallisen elämän ensisijaisuuden tai iankaikkisen elämän ensisijaisuuden korostaminen – uhkaavat viedä meidät harhaan. Jeesuksen seuraajien on kiinnitettävä katseensa Jeesukseen, ja se merkitsee elämän kokonaisuuteen ja vieläpä koko luomakuntaan liittyvää vastuuta ja kohtuullisuuden vaadetta.

